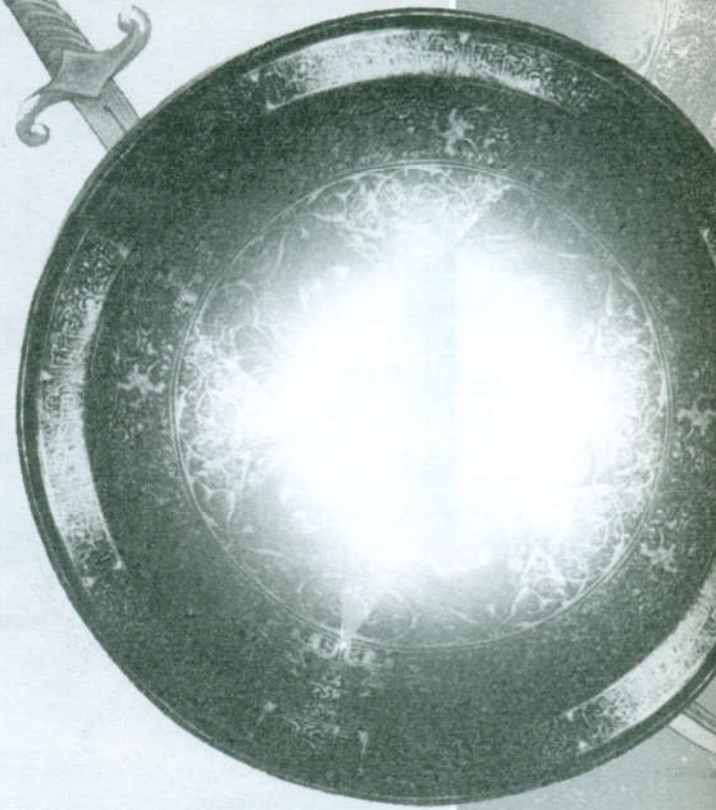

گزارشی از سوره مبارکه محمد

آزمون جهاد

محمد حسین شیخ شعاعی

این ۳۸ آیه مدنی، گفتاری گویا و کوتاه است درباره کفار، مومنان و منافقین؛ روایتی سریع از آنچه در دلشان و در بینشان می‌گذرد. گزارشی از حداقل‌هایی که لازم است درباره آن‌ها و رابطه بین آن‌ها به یاد داشته باشیم مثل صفات و حالت‌ها، اعمال و نتایج دنیوی و آخرتی اعمال، جهاد مومنان با کفار، رفتار با اسیران و عبرت‌آموزی از آن‌چه در گذشته‌ها اتفاق افتاده است. چنان‌که امام صادق علیه‌السلام فرموده‌اند: هر کس بخواهد حال ما و دشمنان ما را بنگرد سوره محمد را بخواند که آیه‌ای درباره ماست و آیه‌ای درباره آن‌ها!

از این میان، جهاد مهم‌ترین موضوعی است که در این سوره مطرح شده. شاید بتوان کل سوره را به گونه‌ای در خدمت

این موضوع و بیان مرزبندی‌هایی دانست که لازم است درباره آن انجام شود. سوره محمد در پی مشخص کردن صفوف مومنان از کفار و منافقان، تقویت پایه‌های ایمانی و تشویق مومنان برای مبارزه و تثبیت موقعیت اسلام است.

پیام گزیده‌ها

✽ خداوند نخواهد گذاشت کارهای کافران که مانع خرج شدن توانایی‌ها و دارایی‌های مردم در راه خدا می‌شود، به سرانجام برسد. (آیه ۱)

✽ خداوند گناهان مومنان را که اهل کار نیک‌اند و به حقایقی که از سوی خدا بر محمد نازل شده ایمان دارند نادیده می‌گیرد و حال و روزشان را روبه‌راه می‌کند. (آیه ۲)

✽ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، اگر در عزم و اراده خود احساس سستی می‌کنید و به یاری شدن از سوی خدا می‌اندیشید به تلاش در مسیر اهداف او (یاری رساندن به خداوند) رو بیاورید. (آیه ۷)

✽ آیا درباره اقوام و ملت‌هایی که قبل از شما زندگی می‌کردند پرس‌وجو کرده‌اید؟ می‌دانید آن‌ها به خاطر چشم‌پوشی از حقایق چگونه به ذلت و نابودی کشیده شدند؟ سرنوشت همه کسانی که این تجربه را تکرار کنند همین است. (آیه ۱۰)

✽ چه سرنوشتی در انتظار کافران است؟ واقع‌های ناگهانی که هر لحظه به آن نزدیک‌تر می‌شوند و وقتی فرا برسد آیا گمان می‌کنند فرصتی برای اندرز دادن و پند گرفتن باقی می‌ماند؟ هرگز! (آیه ۱۸)

✽ برای فهمیدن حقیقت به قرآن رو نمی‌آورند زیرا دل‌هایشان اسیر وابستگی‌هاست. (آیه ۲۴)

✽ خداوند مسیر درست را نشان می‌دهد اما کسانی که آن را دیدند اگر راهشان را به سمت دیگری کج کنند دچار توهمی می‌شوند که شیطان برایشان تدارک دیده است. به این صورت که فریفته چیزهایی می‌شوند که واقعا ارزشش را ندارد و آرزوهایی در دل می‌پروراند که فرصت رسیدنشان تضمین نشده است. (آیه ۲۵)

✽ مطمئن باشید همه شمایی که ادعای ایمان دارید امتحان می‌شوید تا اهل جهاد و اهل صبر و تحمل از بقیه جدا شوند و آگاهی‌هایتان مورد سنجش قرار بگیرد. (آیه ۳۱)

✽ کافران که نمی‌گذارند مردم در مسیر خواست خداوند راه ببیمایند و با وجود این که راه راست را شناخته‌اند اما به مخالفت با پیامبر خدا پرداختند نمی‌توانند ضرری به خداوند برسانند. خداوند نتیجه کارهای آن‌ها را نابود می‌کند. (آیه ۳۲)

✽ وقتی نسبت به کفار برتری دارید هیچ سستی به خرج ندهید و با کافرانی که از در ناسازگاری با شما در آمده‌اند از در صلح درنیابید. قدرت خداوند همراه شماست و نخواهد گذاشت چیزی از ارزش و نتیجه کارهایتان کاسته شود. (آیه ۳۵)

ختم کلام

این سوره فرصتی فراهم می‌کند تا انسان خود را به سنجشی دوباره بگذارد و در برابر حقیقت، موقعیت خود را بیابد یا معین کند به کدام نزدیک‌تر و از کدام دورتر است. این دسته‌ها که در نگاه اولیه عبارت‌اند از مومنان، کفار و منافقان، می‌توانند عنوانی باشند برای هر کدام ما در هر لحظه از زندگی‌مان و در هر مقطعی از فراز و نشیب‌های معنوی. جدا از مصادیقی که بر اساس اقرار زبانی برای مومنان، منافقان و کفار می‌شناسیم و البته در جای خود درست است در نگرشی اصولی‌تر باید مرز ایمان کفر و نفاق را در قلب تک‌تک افراد و در لحظه‌لحظه زندگی‌ها جست‌وجو کرد. کفر یعنی چشم‌پوشی و نادیده گرفتن حقیقتی که حق بودن آن را فهمیده‌ایم و این حالت هولناک ممکن است در هر لحظه از زندگی یک مومن هم رخ دهد. نفاق یعنی یکی نبودن ادعاها با حالت‌های درونی. منافی در برابر دستورات دینی خصوصا آن‌جا که با منافع مادی‌اش هم‌خوانی ندارد بی‌میل است چنان که در سوره محمد از گروهی سخن به میان آمده است که خود را همراه پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله می‌دانستند اما وقتی پای انفاق و گذشتن از اموالشان به میان می‌آمد با وجود اصرار پیامبر از این کار خودداری می‌کردند. قرآن دلیل این بخل را شناخت نادرست می‌داند و تذکر می‌دهد که دنیا بازیچه‌ای بیش نیست و انفاق به نفع شما و باعث رشدتان خواهد بود (آیه ۳۶ تا ۳۸). اشاره قرآن به ریشه‌های نفاق کم‌کم می‌کند از پیش، خود را برای رویارویی با معرکه‌های امتحان آماده کنیم.

ورق‌های آسمانی

